

Deelrapport natuur bestemmingsplan Weiwerd

Concept

Gemeente Delfzijl

Grontmij Nederland B.V.
Assen, 18 augustus 2013

Verantwoording

Titel : Deelrapport natuur bestemmingsplan Weiwerd
Subtitel :
Projectnummer :
Referentienummer :
Revisie : C1
Datum : 18 augustus 2013

Auteur(s) : mr. A.H. (Daniel) Tuitert
E-mail adres : Daniel.tuitert@grontmij.nl
Gecontroleerd door :
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door :
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Stationsplein 12
9401 LB Assen
Postbus 29
9400 AA Assen
T +31 592 33 88 99
F +31 592 33 06 67
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Plangebied	4
2	Wettelijk kader	5
2.1	Natuurbeschermingswet 1998	5
2.2	Flora- en faunawet	5
2.3	Beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur	6
3	Huidige situatie	7
3.1	Inleiding.....	7
3.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	7
3.2.1	Natura 2000-gebieden	7
3.2.2	Beschermde natuurmonumenten	7
3.2.3	Ecologische Hoofdstructuur.....	7
3.3	Aanwezigheid beschermde soorten.....	7
3.3.1	Vaatplanten	7
3.3.2	Vogels	7
3.3.3	Zoogdieren.....	8
3.3.4	Reptielen, amfibieën en vissen	8
3.3.5	Ongewervelden	8
4	Effecten en toetsing	9
4.1	Beschermde gebieden	9
4.1.1	Natura 2000-gebieden	9
4.1.2	Beschermde natuurmonumenten	9
4.1.3	Ecologische Hoofdstructuur.....	9
Het plangebied ligt buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. Het beleid van de provincie Groningen ten aanzien van de EHS kent geen bepalingen over externe werking. Aangezien het plangebied niet binnen de begrenzing van de EHS ligt en derhalve geen sprake is van fysieke aantasting van de EHS, is geen sprake van strijdigheid met de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Groningen ten aanzien van de EHS.....		9
4.2	Beschermde soorten.....	9
4.2.1	Vaatplanten	9
4.2.2	Vogels	9
4.2.3	Zoogdieren.....	10
4.2.4	Reptielen, amfibieën en vissen	10
4.2.5	Ongewervelden	10
5	Conclusie	11

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor het voormalige wierdedorp Weiwerd bestaan herontwikkelingsplannen, waarbij het terrein wordt omgevormd naar een bedrijventerrein voor kleinschalige high-tech bedrijvigheid. Voor deze ontwikkeling wordt momenteel een bestemmingsplan opgesteld. Voorliggend deelrapport natuur bevat de resultaten van het natuuronderzoek dat is uitgevoerd ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing voor het bestemmingsplan.

1.2 Plangebied

Het plangebied betreft het voormalige wierdedorp Weiwerd op het bedrijventerrein Oosterhorn in Delfzijl. In figuur 1.2 is een inrichtingsschets weergegeven van het plangebied.

Figuur 1.2: Inrichtingsschets Weiwerd.

2 Wettelijk kader

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) in oktober 2005 zijn door Nederland de internationale verplichtingen vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving verankerd. Ingevolge artikel 10a, eerste lid Nbwet, wijst de minister van LNV gebieden aan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Projecten, plannen of handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn op grond van artikel 19d Nbwet verboden. Ook projecten, plannen of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden kunnen verboden zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden.

Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van EZ – kunnen een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De vergunning wordt pas afgegeven nadat een zogenaamde 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) voorziet sinds 1 april 2004 in bescherming van inheemse soorten planten en dieren. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens art. 2 van de Ffwet de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder mede verantwoordelijk voor de zorg en bescherming van flora en fauna.

Voor de bij wet aangewezen soorten moeten activiteiten, ruimtelijke ingrepen en ruimtelijk gebruik worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de wet. Beschermde planten mogen niet worden geplukt of beschadigd (art. 8), beschermde dieren mogen niet worden gedood, verwond, gevangen, of verontrust (art. 9 en 10) en voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd of verstoord (art. 11). Bovendien is het niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben (art. 13). Wanneer als gevolg van activiteiten de effecten op beschermde soorten zodanig zijn dat daarmee deze bepalingen overtreden worden, dan dient daarvoor in bepaalde gevallen een ontheffing aangevraagd te worden.

In de Flora- en faunawet worden beschermde soorten ingedeeld in drie verschillende beschermingsniveaus:

Algemeen beschermde soorten

Voor algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten die te maken hebben met ruimtelijke ingrepen of beheer, mits de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt. Bij andere activiteiten moet wel een ontheffing worden aangevraagd. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht. Er zal altijd gezocht moeten worden naar manieren om de negatieve effecten te minimaliseren.

Overige beschermde soorten

Voor de iets zwaardere beschermde soorten (tabel 2 Ffwet) is voor ruimtelijke ingrepen wel een ontheffing vereist, tenzij er gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde

gedragscode. Een gedragscode biedt organisaties de mogelijkheid om bepaalde beheersmaatregelen of ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren zonder telkens daarvoor een (afzonderlijke) ontheffing te moeten aanvragen. In dat geval geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Het toetsingscriterium voor ontheffingverlening van tabel 2-soorten is het criterium van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Die mag niet in het geding komen.

Strikt beschermde soorten

De derde categorie zijn de strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffwet). Ten aanzien van deze beschermde soorten geldt dat altijd een ontheffing van de verbodsbepalingen moet worden aangevraagd. De ontheffing wordt alleen verleend indien uit onderzoek blijkt dat er een bij wet genoemde dwingende reden aan het plan ten grondslag ligt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie. Voor broedende vogels zijn er vrijwel geen ontheffingsmogelijkheden. Vogels zijn vooral kwetsbaar in hun broedperiode, daarom geldt in ieder geval dat in de buurt waar vogels broeden geen werkzaamheden mogen plaatsvinden in het broedseizoen (globaal van half maart tot begin augustus). Door het ministerie van EZ is een lijst opgesteld met vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn. Voor deze soorten geldt dat ze ook buiten het broedseizoen niet mogen worden verstoord of hun vaste rust- en verblijf mag worden aangetast.

2.3 Beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. de EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen de EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken over wat wel en niet kan omtrent de EHS. Ze hebben dit in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gedaan. De afspraken zijn de 'Spelregels EHS'.

3 Huidige situatie

3.1 Inleiding

Op basis van bestaande inventarisatiegegevens is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde gebieden en/of soorten in (de omgeving van) het plangebied. Hiervoor zijn o.a. verspreidingsatlassen gebruikt en digitale media als www.waarneming.nl. Ook zijn inventarisatiegegevens gebruikt van Bureau Bakker dat het plangebied in 2010 heeft onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

3.2.1 *Natura 2000-gebieden*

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Waddenzee op ca. 1.400 meter afstand van het plangebied. Op Nederlands grondgebied liggen ook nog een aantal andere Natura 2000-gebieden in de bredere omgeving van Weiwerd. Dit zijn de o.a. de Duinen van Schiermonnikoog, het Drentsche Aa-gebied, het Lieftingsbroek, en het Zuidlaardermeergebied. Deze gebieden liggen allemaal op meer dan 25 kilometer afstand van het plangebied.

Ook op Duits grondgebied liggen enkele Natura 2000-gebieden zoals Unterems und Außenems en Hund und Paapsand (Hond en Paap). Dit laatste gebied ligt het dichtste bij het plangebied op ca. 4 km afstand.

3.2.2 *Beschermde natuurmonumenten*

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van een Beschermde natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Beschermde natuurmonument is Oeverlanden Schildmeer op ca. 7,5 km afstand van het plangebied. Dit gebied bestaat uit matig voedselrijk tot voedselrijk gras- en rietland. Het gebied is voor vogels van belang (aanwijzingsbesluit 1990). Het gebied bevat enkele habitattypen zoals slikkige rivieroeveren en ruigten en zomen.

3.2.3 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde EHS-gebied is de Waddenzee op ca. 1.400 meter afstand van het plangebied. Daarnaast liggen rondom het bedrijventerrein Oosterhorn enkele EHS-gebieden op grotere afstand (> 2 km).

3.3 Aanwezigheid beschermde soorten

3.3.1 *Vaatplanten*

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten vaatplanten in het plangebied. Tijdens onderzoek van Buro Bakker in 2010 zijn op een braakliggend terrein net buiten het plangebied ten noorden van de Heemskesweg wel diverse exemplaren van de zwaardere beschermde rietorchis en vleeskleurige orchis (tabel 2 Ffwet) aangetroffen. In Weiwerd zelf is geen specifiek biotoop voor zwaardere beschermde plantensoorten zoals orchideeën en klokjes aanwezig.

3.3.2 *Vogels*

Er zijn geen waarnemingen bekend van jaarrond beschermde vogelsoorten in het plangebied. Tijdens onderzoek van Buro Bakker in 2010 is net buiten het plangebied een kleine roekenkolonie aangetroffen ter hoogte van de waterzuiveringsinstallatie langs de Oosterwierum. In de oude boerderijen en/of schuren in het plangebied zijn destijds geen uilen waargenomen. Ook zijn

geen nesten van roofvogels en uilen in bomen binnen het plangebied aangetroffen. De boerderijen en/of schuren in het plangebied zijn wel potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor een soort als huismus.

Verder komen naar verwachting diverse algemeen voorkomende (zang)vogelsoorten in het plangebied voor waarvan het nest niet jaarrond beschermd is.

3.3.3 *Zoogdieren*

Tijdens onderzoek van Buro Bakker in 2010 zijn twee zomerverblijfplaatsen van de zwaarder beschermde gewone dwergvleermuis (tabel 3 Ffwet) aangetroffen. Het gaat om verblijven van enkele individuen, waarvan één in een boerderij aan de Westerlaan en de ander in het voormalige schoolgebouw aan de Wierderond. Tijdens het vleermuisonderzoek is tevens een vliegroute van gewone dwergvleermuizen in het plangebied vastgesteld. De bomen langs de Heemskesweg en de Westerlaan tot aan de N991 worden door gewone dwergvleermuizen als vliegroute gebruikt. Ook is een vliegroute van de zwaarder beschermde laatvlieger (tabel 3 Ffwet) in het plangebied aangetroffen. De begroeiing langs het Akkerpad en het Karspelpad maakt onderdeel uit van een vliegroute van laatvliegers die vanuit de bebouwing van Farmsum richting het depot Valgen trekken om te foerageren.

Tijdens onderzoek van Buro Bakker in 2010 is een vaste rust- en verblijfplaats van de zwaarder beschermde steenmarter (tabel 2 Ffwet) aangetroffen op een zolder in een oud schoolgebouw in Weiwerd. Er werden uitwerpselen en diverse prooiresten aangetroffen.

Vaste rust- en verblijfplaatsen van andere zwaarder beschermde soorten (tabel 2 of 3 Ffwet) zoals das, boommarter, eekhoorn en waterspitsmuis zijn niet in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen geschikte biotoop voor deze soorten.

3.3.4 *Reptielen, amfibieën en vissen*

Er zijn geen waarnemingen van zwaarder beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen bekend uit het plangebied. Het plangebied ligt ook buiten het verspreidingsgebied van zwaarder beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen. Tijdens onderzoek van Buro Bakker in 2010 zijn ook geen zwaarder beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied waargenomen. Alleen algemeen beschermde amfibieën zoals de bastaardkikker en gewone pad (tabel 1 Ffwet) zijn aangetroffen en enkele niet beschermde vissoorten zoals tiendoornige en driedoornige stekelbaars. Binnen het plangebied is geen specifiek biotoop voor zwaarder beschermde reptielen, amfibieën en vissen aanwezig.

3.3.5 *Ongewervelden*

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten ongewervelden zoals libellen en dagvlinders uit het plangebied. Het plangebied bevat ook geen geschikte biotoop voor beschermde soorten ongewervelden. Aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

4 Effecten en toetsing

4.1 Beschermde gebieden

4.1.1 *Natura 2000-gebieden*

Het plangebied ligt op relatief grote afstand ($> 1,3$ km) van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Waddenzee). Tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied Waddenzee bevindt zich het bedrijventerrein Oosterhorn met zware industrie en een hoge zeedijk. Effecten op het Natura 2000-gebied Waddenzee als gevolg van geluidverstoring, licht en optische verstoring kunnen gelet op voorgaande worden uitgesloten. Alleen ten aanzien van stikstofdepositie geldt dat effecten op grotere afstand kunnen optreden. Derhalve zijn stikstofberekeningen uitgevoerd.

Uit de stikstofberekeningen blijkt dat het plan niet leidt tot een toename aan stikstofdepositie ter hoogte van voor stikstof gevoelige habitats ten opzichte van 2004 (jaar van aanmelden van de Waddenzee als Habitatrichtlijngebied) en ten opzichte van de huidige situatie (2013). Op een afstand van 3 km is de maximale stikstofdepositie als gevolg van het plan $< 0,05$ mol N/ha/jr. De dichtstbijzijnde voor stikstof gevoelige habitattypen en/of habitats van soorten bevinden zich op meer dan 3 km afstand van het plangebied. Geconcludeerd kan worden dat er met zekerheid geen sprake is van een significante verslechtering van de kwaliteit van kwalificerende habitattypen en/of habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten als gevolg van stikstofdepositie.

4.1.2 *Beschermde natuurmonumenten*

Het plangebied ligt op grote afstand ($> 7,5$ km) van het dichtstbijzijnde Beschermde natuurmonument (Oeverlanden Schildmeer). Effecten op de wezenlijke kenmerken van het Beschermde natuurmonument kunnen op voorhand worden uitgesloten. Dit geldt ook voor het aspect stikstofdepositie. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat op een afstand van 3 km van het plangebied de maximale stikstofdepositie als gevolg van het plan $< 0,05$ mol N/ha/jr bedraagt.

4.1.3 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. Het beleid van de provincie Groningen ten aanzien van de EHS kent geen bepalingen over externe werking. Aangezien het plangebied niet binnen de begrenzing van de EHS ligt en derhalve geen sprake is van fysieke aantasting van de EHS, is geen sprake van strijdigheid met de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Groningen ten aanzien van de EHS.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 *Vaatplanten*

In het plangebied komen geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten voor. Ingrepen in het plangebied leiden derhalve met zekerheid niet tot het overtreden van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet ten aanzien van vaatplanten. Het bestemmingsplan is derhalve uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet voor wat betreft de soortgroep vaatplanten.

4.2.2 *Vogels*

In het plangebied komen naar verwachting diverse algemeen voorkomende (zang)vogelsoorten voor, waarvan het nest niet jaarrond beschermd is. Voor deze vogelsoorten geldt dat het nest alleen beschermd is wanneer het in gebruik is tijdens het broedseizoen. Nestelende en broedende vogels mogen niet verstoord worden. Wanneer werkzaamheden waarbij broedende vo-

gels kunnen worden verstoord buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd worden, dan is geen sprake van het verstoren van broedende vogels.

Er zijn geen waarnemingen bekend van jaarrond beschermde vogelsoorten in het plangebied. De boerderijen en/of schuren in het plangebied zijn wel potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor een soort als huismus. Wanneer vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus in het plangebied aanwezig zijn en worden aangetast, dan is hiervoor een ontheffing nodig op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. In de nieuwe bedrijfsgebouwen kunnen relatief eenvoudig verblijfplaatsen voor huismussen worden gecreëerd. Een ontheffing lijkt derhalve op voorhand verleenbaar.

4.2.3 *Zoogdieren*

In het plangebied zijn twee zomerverblijfplaatsen van de zwaarder beschermde gewone dwergvleermuis (tabel 3 Ffwet) aangetroffen. Het gaat om verblijven van enkele individuen, waarvan één in een boerderij aan de Westerlaan en de ander in het voormalige schoolgebouw aan de Wierderond. Voor het aantasten van deze vaste rust- en verblijfplaatsen is een ontheffing noodzakelijk op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. In de nieuwe bedrijfsgebouwen kunnen relatief eenvoudig verblijfplaatsen voor vleermuizen worden gecreëerd. Een ontheffing lijkt derhalve op voorhand verleenbaar.

In het plangebied is tevens een vaste rust- en verblijfplaats van de zwaarder beschermde steenmarter (tabel 2 Ffwet) aangetroffen op een zolder in een oud schoolgebouw in Weiwerd. Voor het aantasten van deze vaste rust- en verblijfplaatsen is een ontheffing noodzakelijk op grond van artikel 75 Flora- en faunawet, tenzij gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode Ffwet. De steenmarter komt veel voor in de omgeving van Weiwerd. Een ontheffing lijkt derhalve op voorhand verleenbaar.

4.2.4 *Reptielen, amfibieën en vissen*

In het plangebied komen geen beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen voor. Ingrepen in het plangebied leiden derhalve met zekerheid niet tot het overtreden van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet ten aanzien van reptielen, amfibieën en vissen. Het bestemmingsplan is derhalve uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet voor wat betreft de soortgroepen reptielen, amfibieën en vissen.

4.2.5 *Ongewervelden*

In het plangebied komen geen beschermde soorten ongewervelden voor. Ingrepen in het plangebied leiden derhalve met zekerheid niet tot het overtreden van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet ten aanzien van ongewervelden. Het bestemmingsplan is derhalve uitvoerbaar in het licht van de Flora- en faunawet voor wat betreft de soortgroep ongewervelden.

5 Conclusie

Uit voorliggend natuuronderzoek blijkt dat het herontwikkelingsplan voor Weiwerd niet leidt tot effecten op:

- Natura 2000-gebieden
- Beschermde natuurmonumenten
- Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplan is derhalve uitvoerbaar in het licht van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten) en in het licht van het beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur van de provincie Groningen.

In het plangebied zijn enkele vaste rust- en verblijfplaatsen van zwaarder beschermde soorten aanwezig. Het betreft verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de steenmarter en mogelijk van de huismus. Voor het aantasten van deze vaste rust- en verblijfplaatsen is een ontheffing noodzakelijk op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. In de nieuwe bedrijfsgebouwen kunnen relatief eenvoudig nieuwe verblijfplaatsen gecreëerd worden. Een ontheffing lijkt derhalve op voorhand verleenbaar.